

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: UIT EN VOOR DE PRAKTIJK: ABR. MEY EN JAMES POLAK; LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN G. J. JACOBS; BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. A. E. J. NYSINGH; — UIT HET BUITENLAND J. E. ERDMAN, JAC. H. KRAMER EN C. J. MEIJER — EFFICIËNTIE: L. POLAK

MEDEWERKERS: H. J. VAN ARKEL, PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, TH. A. DYRBYE JR., W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir. J. GOUDRIAAN JR., Dr. W. J. HARTMANN, LEONARD JACOBS, S. KONIJN, R. KUIJPER, J. PAARDEKOOPEL, — PROF. Dr. N. J. POLAK, J. C. SPANGENBERG, J. E. SPINOSA CATTELA, J. F. STARKE, Dr. A. STERNHEIM, PROF. J. G. CH. VOLMER —

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR 15 - AMSTERDAM, TEL. 26600

UITGEVER: J. MUISSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADruk IS GEORLOOFD, ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCHEIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—. FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

Van de Redactietafel	Blz.	113
Academische Accountantsopleiding door Prof. Dr. N. J. Polak, met naschrift van G. P. J. Hogeweg	"	113
Bedrijfseconomie en Belastingrecht	"	114
door H. J. Vooren		
„Standardization” en „Standard Costs”	"	117
door M. M. Deen Jr.		
Beslechte Geschillen	"	120
Red. Mr. A. E. J. Nysingh		
Het verhaalsrecht van den pandhouder		
Een monografie over de kostprijberekening in papier- fabrieken	"	123
door C. Verwey		
Examenvraagstukken	"	127
Red. Abr. Mey en James Polak		
Accountantscontrole in verband met de interne con- trole. Vraagstuk III van het Examen Accountancy B van het N. I. v. A. 1923		
Mededeelingen waarvan plaatsing werd verzocht	"	128
Federatief examen van het Nederlandsch Instituut van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants — Internationaal Accountantscongres Amsterdam 1926		
Ontvangen boekwerken	"	128
Verbetering	"	128

VAN DE REDACTIETAFEL

Wij brengen den lezers in herinnering dat in Augustus geen nummer zal verschijnen.

ACADEMISCHE ACCOUNTANTSOPLEIDING

Het naschrift, door den heer *Hogeweg* toegevoegd aan mijn opstel onder bovenstaanden titel in het Aprilnummer van dit Maandblad, geeft mij nog aanleiding tot eenige opmerkingen. Want het blijkt, dat de heer *Hogeweg* ter verbetering van de door hem onvoldoende geachte accountantsopleiding aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool wenschen uit, die allang zijn vervuld, de meeste al sinds de vestiging dezer opleiding in 1915.

De heer *Hogeweg* meent, dat diepgaande studie van economie en bedrijfshuishoudkunde alleen voor den a.s. accountant onvoldoende is, dat de opleiding behalve aan de theorie dezer vakken groote aandacht aan de toepassingen in de praktijk heeft te geven. Een blik in het studieplan der Hoogeschool zou hem hebben doen ervaren, dat de accountantsopleiding zich geenszins tot theoretische vakken bepaalt, maar juist na het doctoraal examen, waarvan economie en bedrijfsleer een belangrijk bestanddeel vormen, op colleges en practica de toepassingen toont, zooveel mogelijk aansluitende aan de werkelijkheid.

De accountantsopleiding der Hoogeschool omvat drie achtereenvolgende fasen:

1. de studie voor het candidaatsexamen (diploma handelseconomie), omvattende in het algemeen voor de a.s. accountants: economie, bedrijfsleer, privaatrecht, economische aardrijkskunde, economische geschiedenis, boekhouden en/of statistiek;
2. de studie voor het doctoraal examen, omvattende in het algemeen voor de a.s. accountants: economie, bedrijfsleer, privaatrecht en nog een vak bv. wiskundige statistiek;
3. de studie voor het examen in de rekeningwetenschap, omvattende inrichtingsleer en controle in den ruimsten zin der woorden, dus kantoororganisatie, bijzondere boekhoudsystemen, mechaniseering van den kantoorarbeid, cijferbeoordeeling, rapportopstelling, verantwoordelijkheidsleer e.d. inbegrepen.

Zij, die na een der examens, onder 1 en 2 genoemd, hun studie afbreken, hebben wel een of twee getuigenschriften verkregen, maar niet het diploma in de rekeningwetenschap, dat het eenige accountants diploma is, hetwelk de Hoogeschool uitreikt. Om dat te verkrijgen moet men na met gunstig gevolg afgelegd doctoraal examen (te Rotterdam of te Amsterdam) de onder 3 genoemde studie volbrengen. Deze studie omvat vijf wekelijkse colleges, een of twee practica per week en bezoeken aan bedrijven ter bezichtiging der comptabele organisatie, terwijl den studeerenden met nadruk wordt aanbevolen, tijdens de studie voor eenige dagen per week of in de vacaties praktische werkzaamheid te zoeken en voorts regelmatig aan de hand van oude examenvraagstukken zich ook verder te oefenen. Zoals

men ziet is aan den wensch van den heer *Hogeweg* ten volle voldaan.

Ook de medewerking der practieci heeft de Hoogeschool steeds gezocht; al heeft zij vaak tevergeefs aangeklopt, zij heeft toch steeds een of meer personen, die het accountantsberoep praktisch uitoefenen, onder haar docenten geteld. Dat deze practieci vroeger minder talrijk waren dan thans, is toe te schrijven aan de toentertijd gehuldigde opvatting, dat de docenten voor bedrijfsleer ook de accountancy moesten kunnen onderwijzen. Nu men tot specialisatie is gekomen, is het aandeel der practieci vergroot, zoowel in het onderwijs als in de examencommissie, en het laat zich aanzien, dat het eerlang in de laatste nog verder zal worden vermeerderd.

Niettemin zal de door de Hoogeschool opgeleide accountant bij zijn intrede in de praktijk vreemd staan voor vrijwel alle werkzaamheden, die tot zijn vak behooren. Hoeveel practieci hem ook het vak hebben gedoceerd of hem er in hebben geëxamineerd, slechts in de praktijk leert hij de praktijk.

Met den door een der vereenigingen opgeleiden accountant is het niet anders; ook hij leert de praktijk aldoende. Maar laatstgenoemde begint met de praktijk en leert het waarom eerst als hij in het doen bedrevenheid heeft verkregen, terwijl bij den academicus de leer aan de kunst voorafgaat. Hij, die gewend is aan de opleiding, waarbij de bedrevenheid den voorrang heeft, is geneigd, den gediplomeerde eischen van geoefendheid te stellen, waaraan men slechts kan voldoen na praktische werkzaamheid, die de houders der vereenigingsdiploma's achter den rug hebben, maar die de academici ter voltooiing hunner vorming alsnog behoeven.

Mag nu vóór die voltooiing hunner vorming toch reeds een accountantsdiploma worden afgegeven? Zonder twijfel wel, zooals zoovele academische en ook niet-academische getuigschriften worden afgegeven vóórdat de praktische werkzaamheid aanvangt. Het diploma zegt dan ook niet, dat zijn bezitter een goed arts, ingenieur, apotheker, rechtgeleerde, accountant is, maar dat hij zich de voor de uitoefening der medische, technische, pharmaceutische, juridische of comptabele en bedrijfsorganisatorische praktijk noodige kennis in voldoende mate heeft eigen gemaakt om, zoo hij de verder benodigde qualiteiten bezit, een goed arts, ingenieur enz. te kunnen worden. Een diploma van een der accountantsvereenigingen zegt niets meer dan dat. De praktijk zelf doet de rest.

De praktijk brengt ook het contact met de mannen van zaken, zoowel voor den vereenigingsaccountant en den academisch opgeleiden accountant als voor den advocaat. De advocaat leert die praktijk en gewent zich aan dat contact doordat hij, als onbedreven gediplomeerde, de gelegenheid krijgt, zich op het kantoor van een ouderen confrère praktisch te oefenen. Die oudere confrère stelt hem geen eischen van bedrevenheid, begrijpt zijn onbeholpenheid en helpt hem over de eerste moeilijkheden van de praktijk heen, als kennis en begrip van het jongmensch voldoende blijken. Mèt Mr. *Goudekot*, dien ik in mijn vorig artikel reeds citeerde, hoop ik, dat ook de gevestigde accountants zich tot dit hooge standpunt van de advocaten zullen opwerken. Met voldoening mag ik constateeren, dat al eenige Zuid-Hollandsche accountantskantoren bedoeld standpunt innemen.

N. J. POLAK

Naschrift

Prof. *Polak* bevestigt in het bovenstaande wat ik in mijn vorig naschrift beweerde, n.l. dat de Rotterdamsche Hoogeschool in de latere jaren niet onbelangrijke stappen heeft gedaan in de richting van het bijbrengen van praktische kennis aan de candidaten in de rekening-wetenschap, gedurende de

opleiding en dus voordat het diploma wordt afgegeven. De Hoogeschool heeft daarmede feitelijk de juistheid erkend van mijn standpunt. Dat het laatste woord in die richting nog niet is gesproken zal prof. *Polak* zelf ook erkennen. De praktische kennis van een academisch opgeleid accountant staat nog ver achter bij die van den vereenigingsaccountant. Zeker is die praktische kennis ook niet zoo uitgebreid als die van den arts, aan wien een diploma wordt uitgereikt. En wat de eisch van praktische kennis betreft, die is voor den accountant van evenveel gewicht als voor den arts.

Dat er nog vele wenschen on vervuld zijn, behoef ik wel niet te betoogen, want men vergete niet, dat, hoewel prof. *Polak* thans wijst op de praktijk, die aan de studenten in Rotterdam wordt bijgebracht, zijn eigen uitlating over de noodzakelijkheid van praktische ontwikkeling na uitreiking van het diploma, de aanleiding was tot deze gedachtenwisseling.

G. II.

BEDRIJFSECONOMIE EN BELASTINGRECHT

Bij de heffing der Vennootschapsbelasting, die in 1925 in Nederlandsch Indië is ingevoerd en waarbij naamlooze vennootschappen en andere lichamen worden belast naar de behaalde netto-winst, bestaat verschil van meening over de toepassing der ordonnantie, voorzooveel betreft den aftrek van tantièmes. Terwijl volgens artikel 5, lid 2, ten 5e, de winstuitkeeringen aan het bestuur, directie en commissarissen, bij de berekening van de belastbare winst der naamlooze vennootschap nimmer in mindering mogen worden gebracht, is dit in het algemeen wel het geval ten aanzien van tantièmes, die aan anderen dan bestuurders zijn toegekend wegens verrichten arbeid. Hier is alleen de uitzondering gemaakt, dat zij niet mogen zijn „berekend naar het zuiver voordeel van het bedrijf”.

Vooral ook in verband met de officieele toelichting, waarin de bepalingen der ordonnantie uitvoerig worden gemotiveerd, is twijfel ontstaan en loopt de strijd hoofdzakelijk over de vraag of in de aangehaalde woorden bedoeld wordt de zuivere winst van de naamlooze vennootschap, dan wel de winst van het bedrijf, waarin de tantiëmegenieter werkzaam is.

Het is hier niet de plaats deze strijdvraag over een detailpunt eener in Indië geheven belasting uitvoerig te bespreken. Zij kan den lezer van dit tijdschrift slechts matig belang inbezemen. Maar wel mag ik eenige beschouwingen wijden aan de wijze, waarop het Hoofd van den Belastingaccountantsdienst te Weltevreden, de heer *A. E. C. van Saarloos*, haar behandelt en daarin stelling neemt.

In het Maandblad der Vereeniging van Inspecteurs van Financiën van April 1927 bespreekt deze schrijver het vraagstuk in een artikel, getiteld „Zijn tantièmes bedrijfskosten?” en komt daarin tot de volgende slotsom:

„Bezien vanaf het standpunt van den werknemer kan „aan het winsttantième niet geheel het karakter van „arbeidsvergoeding worden onzeggd, daar zijn antiepep- „rende tantièmeschatting een bestanddeel kan uitmaken „van zijn overwegingen of hij een positie, waaraan een „bepaald salaris verbonden is, zal ambieeren of niet.

„Bedrijfseconomisch vormt het winsttantième echter „een bestanddeel van de winstverdeling, dus van de ver- „deling van de vermogenstoename, die uit de vergelijking „van kosten en opbrengsten resulteert. Tegenover het tan- „tième staat toch geen rechtstreeksche prestatievaluee- „ring; immers bij constante individueele nuttigheid kun- „nen bijzondere invloeden dit winstaandeel tot nul redu-